

KÖÇ

Ömrün ağırılı anlarından fraqmentlər

(İkinci yazı)

Adətdir, təzə yurda düşəndə öncə ətrafa göz gəzdirirsən. Həm mənzərəni, həm də qonşu olacaq adamları görüb-tanımaq marağı bir instikt olaraq səni məcbur edir buna. Və yavaş-yavaş başlayırsan tanışlığın əlifbasını öyrənməyə, amma...

Amma bu heç də asan olmur. Çünki nəyə əl uzadırsan, nəyə diqqət yetirirsən, mütləq səni köhnə yurda çəkir, sənə oranı xatırladır. Gah müqayisə edirsən, gah da qoyub gəldiklərin üçün təəssüflənirsən. Bu mənada məni ən çox təəssüfləndirən həyatımın

asanlar hamısı da iynələrini sancmışdılar yaxalarına. Yəqin ki, "Dərziyə köç dedilər, iynəsini sancdı yaxasına" məsəli yadınızdadır...

Bəli, təzə yurdda gözüm ilk öncə Nəşriyyatda hələ də mənim yolumu gözləyən dibçəklərə yer axtarmaq oldu. Amma otaq nə qədər səliqəli olsa da, təkcə mənə aid deyildi. İndi biz 6 nəfər bir çətirin altındaydıq. Və burda dibçəkləri ancaq xatırlamaq mümkündür. Elə mən də o xatirələrin ağrısını canımdan çıxarmaq üçün hələ isinmədiyim otaqdan küçəyə çıxıram. Özü də könüllü yox, içimdə çatmayan havanın, tincixan ürəyi-

mək istəyirəm. İşdi birdən axtararsınız, yolunuz düşər, onda...

*Şəhər
Dənizlə öpüşən yerində
"Azneft" dairəsində...
Böyük
Məmməd Arazın
Dünyalar sıığışan
Hücrəsində
Bir күncdə
Yer tapıldı
Mənə də ...*

*...Şəhərin bu nöqtəsində
Məmməd Araz ruhunun
İstisində
Bilmirəm nədənsə
Hələ də
Bir "Şikəstə" keçir
Könlümdən,
Şikəstə!..*

*Mən aşıq gözümdə nəm,
Səsimdə, sözümdə nəm...
Hamı eyni ovqatda -
Mən isə özüm-nənəm...*

*Şəhərin dənizlə öpüşən yerində -
Yəni, sizə nişan verdiyim
Ən kövrək
Xatirələr mərkəzində -
Bir tumurcuq büzüşüb -
Ürəyimdə -
Özü də lap dərinədə!*

İçimdəki köç ovqatı o qədər özünə yer edib ki, başqa heç nə düşünə bilmirəm. Məni qınamayın, hələ bu yazının birinci hissəsində vurğulamışdım ki, həyatımda mənimçün ən ağırılı söz "Köç"dür. Bu köçün yozumunu da vermişdim. İndi atüstü bir də xatırladım. Köç məni doğulduğum yurddan da, pənah gətirdiyim Füzuli şəhərindən də, üz tutduğum Beyləqandan da, paytaxtda sığın-dığım ünvanlardan da müxtəlif formalarda qoparıb. Bunun ən acı forması silah gücünə qaçqınlıq olub.

Amma neyniyim ki, köç özü ən zəhləm gedən sözə, işarəyə çevrilib mənimçün. Hardansa qopub ayrılmağım bünövrə olub. İndi də illərlə nəfəsimlə, xatirələrimlə, təbiətin bir guşəsinə çevirdiyim dibçəklərlə sığınacağım olan, dərdimi, ağrımı, sevincimi bölüşdüyüm ovuc içi boyda bir otaqdan da köçdüm. Amma inanın, mən hələ ordayam. Qopub Məmməd Arazın ruhu mütləq hakim olan yeni ünvana gələ bilməmişəm. Bu, mənim anlayışsız, sayğısız olmağım deyil. Əksinə, bu, böyük bir şərəfdir. Sadəcə olaraq isindiyin bir ocaq hər kəsə öz canı qədər, öz köynəyi qədər yaxındır axı. Mən də o yaxınlığın uzaqlığını yaşamağa alışmalıyam. Əgər alışa bilsəm. Elə bu məqamda da düşünürəm ki:

*Bitirirəm bu ömrü
Xatirələr fonunda.
Bu da belə bir yazı -
Qədər imiş, sonunda.*



"Ədalət"lə bağlı olan ilk anıdır. Daha doğrusu, o anı yaşadığım ilk məkandır. Çünki Azərbaycan Ordusundan ehtiyata buraxılıandan sonra ilk üz tutduğum yer "Azərbaycan" Nəşriyyatı oldu. İlk qarşılaşdığım isə tələbəlikdən tanıdığım, "Ədalət" qəzetinin baş redaktoru Aqil Abbas oldu. Elə Nəşriyyatın ikinci mərtəbəsində qarşılaşmanın ilk anındaca iş tapdım. Aqil müəllim məni "Ədalət"in cəbhə müxbiri vəzifəsinə götürdü...

1980-ci ildən bağlı olduğum bu Nəşriyyatla həyatımın ikinci Nəşriyyatlı günləri başladı. Və daxilən əmin oldum ki, həyat qələmi yerə qoymağa məcbur edəndə elə bu Nəşriyyatda "Ədalət"lə, "Ədalətçilər"lə sağollaşıb gedəcəm. Haqlarını halal etmələrini istəyəcəm. Amma...

Amma bu arzum da ürəyimdə qaldı. Köç imkan vermədi bu arzum çin etməyə. Ona görə də son bir həftədir ki, "Azərbaycan" Nəşriyyatının qarşısından, Mətbuat prospektindən keçəndə özümdən asılı olmadan içimdən bir sızıltı keçir. Çünki 1980-ci ildə də "Azərbaycan" Nəşriyyatının 6-cı mərtəbəsindəki "Təşviqatçı" jurnalından Qarabağ hadisələrinə görə ayrılıb getmişdim doğulduğum ünvana. İndi də Nəşriyyatın həmin mərtəbəsindəki "Ədalət"lə birlikdə köçürdüm Nəşriyyatdan. Düzünü deyim ki, köçmürdüm, köçürürdülər. Məsləhət belə olmuşdu. Mən də, məsləhətə qulaq

min səsinə qulaq asıb. Çıxıram və:

*Xoş gəldin, demədi, susdu bu ünvan,
Sanki adımlı da silib yadımdan.
Qaldım bu ünvandan biraz bədgüman
-
Məni nədən silib o, həyatından?!*

*Çözüb ilməsini xatirələrin,
Dolaşdım bu nimdaş dalanı, tini.
Məni bu küçəyə gətirənlərin -
Köhnə qoxusunu alana kimi!..*

*Ulduz çiçəklədi kirpiklərimdə,
Titradı ruhumun həssas telləri...
Suala çevrildi bildiklərim də
Əsdiyə içimdən şaxta yelləri.*

*Gördüm üzə gülən heç nə yox burda,
Doğranıb ağaclar, sökülüb səki.
Qərib tək qayıtdım bu təzə yurda,
Bir də qəribliyim olmasın tək!..*

Bəli, bu təzə yurd əslində Bakını tanıdığım gündən bildiyim bir ərəzidə yerləşir. Şəhəri tanıyanların dilində desəm, paytaxtın "gözü"dür. Bulvarın "qulağının dib-i"dir. Muğam Mərkəzi də burdadır, Xalça Muzeyi də burdadır, Filarmoniya da burdadır, Funikulyor da burdadır, hətta Bəhram Gur da. Amma "Azərbaycan" Nəşriyyatı yoxdur burda. O mühit, o aura, o həmkarlıq, o tanış simalar, o ərklər, o zərəfatlar, o xatirələr qalıb Yasamal Qəbiristanlığının yanında. Mən yaşanan həmin o hisslərin təsiri altında Sizə yeni ünvanın da koordinatlarını ver-